

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Kotilainen, R. 2022. Taidekokemus jättää jälkensä. Turun Sanomat, Kolumni 6.7.2022.

Link to the original publication: <https://www.ts.fi/puheenvuorot/5703486>

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Riina Kotilainen: Taidekokemus jättää jälkensä

KOLUMNNI

Olin viidesluokkalainen, kun näin Wäinö Aaltosen museossa yhden maailman tunnetuimman taiteilijan, Marc Chagallin (1887–1985) teoksia. Tuosta vuoden 1997 näyttelystä tuli yksi oman elämäni merkittävimmistä ja mieleenpainuvimmista taidekokemuksista. Vaikutuini taideteosten omaperäisestä värimaailmasta ja siitä tunnelmasta, joka syntyi taiteen ja museoarkkitehtuurin yhdistelmästä.

Vahvoja muistoja minulla on myös ala-asteeni yhteydessä sijainneesta – ja onneksi edelleen olemassa olevasta – Vasaramäen kirjastosta, jonne jäin usein viettämään aikaa koulupäivän jälkeen. Muistan edelleen elävisti arkkitehtonisesti vaikuttavan lähikirjaston tuoksun ja sen, miltä tuntui laskeutua portaita sukkasillaan alakerran lastenosastolle. Varhaiset kulttuurikokemukset voivat jättää vahvan muistijäljen.

Kipinä kulttuuriin syntyy, kun sille annetaan mahdollisuus.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän perustekijöitä. Suomen kulttuurirahaston (SKR) teettämässä kyselytutkimuksessa (2022) selvitettiin suomalaisten kulttuuriasenteita toista kertaa. Huomionarvoista on, että vastaajat tunnistivat kulttuurin merkityksen omalle hyvinvoinnilleen paremmin kuin vuonna 2013.

Vuonna 2022 kulttuurilaitosten tarjontaa pitää omalle hyvinvoinnilleen tärkeänä 55 prosenttia vastaajista, mikä on 11 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2013. Todennäköistä on, että kulttuurialan sulkua pandemian aikana teki kulttuuripalveluiden merkityksen hyvinvoinnille aiempaa näkyvämmäksi. Aikaisemmin useissa tutkimuksissa on todettu taiteen

ja kulttuurin tekevän hyvää – nyt sen tunnistaa myös yhä useampi suomalainen.

Päiväkodeissa ja kouluissa kasvaa taiteen ja kulttuurin tulevaisuuden yleisö. Suomen lain mukaan jokaisella on oikeus osallistua kulttuurielämään.

On kuitenkin surullinen tosiasia, että kaikilla lapsilla ja nuorilla ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia viettää aikaa kulttuurin parissa. SKR:n kyselyn mukaan raha on tärkein yksittäinen syy olla käyttämättä kulttuuripalveluita. Siksi on tärkeää vahvistaa varhaiskasvatuksen ja koulujen roolia taide- ja kulttuurikasvatuksessa: varhaiset taidekokemukset luovat pohjaa kulttuurin kuluttamiselle myös myöhemmin elämässä.

Yksittäinen museovierailu tai teatteriesitys voi tehdä nuoreen kokijaan lähtemättömän vaikutuksen, jolla voi olla merkitystä myös tulevaisuuden kannalta – kukaties omalla kohdallani lapsuuden merkitykselliset kulttuurikokemukset ovat saattaneet osaltaan ohjata uravalintaani.

Kunnat ja valtio voivat kannustaa ja ohjata lapsia ja nuoria entistä vahvemmin taiteen ja kulttuurin äärelle. Toimivia konsepteja on jo olemassa: Espanjassa, Italiassa ja Ranskassa jokaiselle 18 vuotta täyttävälle annetaan 400 euron arvoinen kulttuuripassi, jonka voi käyttää taiteeseen ja kulttuuriin haluamallaan tavalla. Erinomainen paikallinen esimerkki on kulttuuriresepti, joita jaettiin terveysasemien vastaanotoilla Turun kulttuuripääkaupunkivuonna 2011.

Tämäkaltaiset avaukset ovat investointi: ne lisäävät yksilöiden hyvinvointia ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kuluttaa kulttuuria. Samalla ne tukevat suoraan taide- ja kulttuurialaa – ja välillisesti elinkeinosektoria myös laajemmin.

Panostaminen taide- ja kulttuurikasvatukseen tuottaa empatiakykyisen sukupolven, joka tunnistaa omat juurensa, kunnioittaa kulttuurista moninaisuutta ja ymmärtää taiteen merkityksen laajasti. Kipinä kulttuuriin syntyy, kun sille annetaan mahdollisuus.

Kirjoittaja on Turun AMK:n Taideakatemian taidekoordinaattori.